

POČÍTAČOVÉ DOVEDNOSTI

Josef Kulhavý a kol.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Střední škola
Olgy Havlové
Janské Lázně

Brožura vznikla v rámci projektu „In My Own Way“, který je financovaný z evropského programu Fondy EHP, jehož prostřednictvím přispívají Island, Lichtenštejnsko a Norsko ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů v Evropském hospodářském prostoru a k posilování spolupráce s 15 evropskými státy.

Číslo projektu: EHP-CZ-ICP-4-017

Program: Vzdělávání

Typ projektu: Institucionální spolupráce

Zprostředkovatel programu: Dům zahraniční spolupráce

Období realizace: 1. 8. 2022 – 31. 1. 2024

Partnerská instituce: Fretex Pluss AS, Norsko

Projekt je založený na spolupráci Střední školy Olgy Havlové s norským sociálním podnikem Fretex Pluss AS. Cílem spolupráce je pomoc mladým lidem s mentálním postižením úspěšně se včlenit do společnosti, a to posílením jejich osobních a občanských dovedností. Projekt má u těchto mladých lidí podpořit jejich povědomí o osobních právech a možnostech, má napomoci jejich soběstačnosti a sebevědomí. Záměrem je vytvořit pedagogické zdroje (kurzy a manuály s příručkami) a vizuální produkty, které by mohly najít uplatnění v českém i norském prostředí a které by mohly být adaptovány dle potřeb cílové skupiny.

Počítačové dovednosti

Text Josef Kulhavý

Ilustrace www.graphicmama.com a archiv autora

Tato brožura byla vytvořena kolektivem zaměstnanců Střední školy Olgy Havlové

Vydala Střední škola Olgy Havlové (www.ssoh.cz). První vydání. Janské Lázně 2023

Tato příručka je publikována pod licencí Creative Commons Licence (CC BY-NC 2.0)

<u>Jak se připojit k internetu?</u>	4
<u>Jak komunikovat?</u>	8
<u>Jak sdílet s ostatními?</u>	10
<u>Jak nastavit sociální síť?</u>	14
<u>Jak nakupovat na netu?</u>	16
<u>Jak vypadá správné heslo?</u>	22
<u>Jak škodí internetoví podvodníci?</u>	24
<u>Proč být opatrný na internetových seznamkách?</u>	28
<u>K čemu slouží antivirus?</u>	30
<u>Proč je zálohování důležité?</u>	34
<u>Jak se chovat na internetu?</u>	36

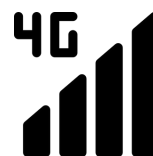
JAK SE PŘIPOJIT K INTERNETU?

Když chcete být na internetu, musíte k němu **připojit** svůj mobil nebo notebook.

Dva nejčastější způsoby:

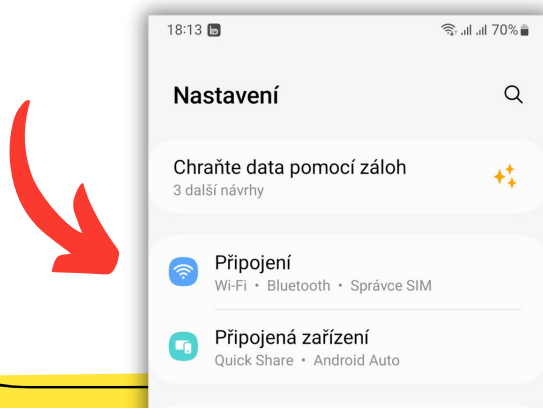
Wi-Fi

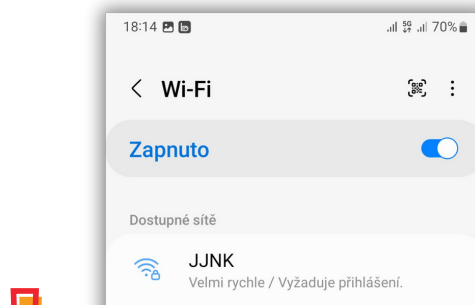
Data
mobilní datové
připojení

WI-FI: JAK SE PŘIPOJIT NA MOBILU?

1) Jděte do menu mobilu a najděte ikonu připojení k Wi-Fi síti.

2) Vyberte síť, ke které znáte heslo.

Pokud síť nepotřebuje heslo, může být nebezpečná!

3) Zadejte heslo.

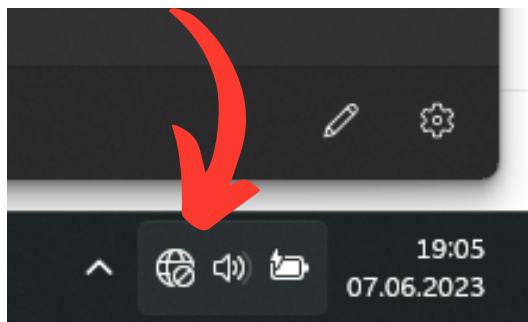

Když je heslo správné, mobil se připojí k internetu.

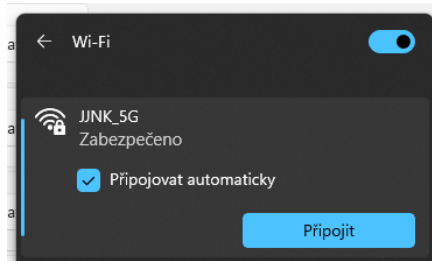

WI-FI: JAK SE PŘIPOJIT NA NOTEBOOKU?

1) **Ikonka** na monitoru vpravo dole ukazuje, že notebook není připojený k internetu.

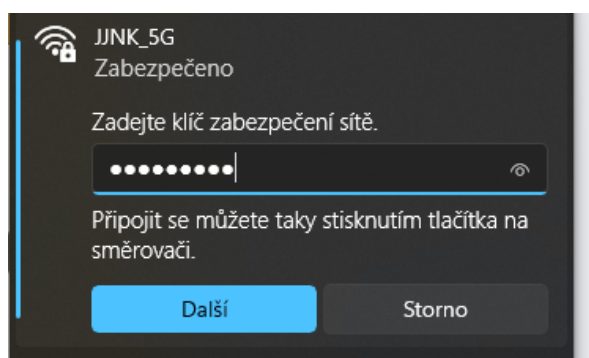

2) Najděte nastavení Wi-Fi a **vyberte síť**, ke které znáte heslo.

Pokud síť nepotřebuje heslo, může být nebezpečná!

3) Zadejte heslo.

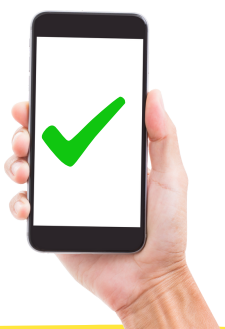

Když je heslo správné, notebook se připojí k internetu.

MOBILNÍ DATOVÉ PŘIPOJENÍ

Pokud máte mobilní datové připojení na mobilu **aktivované**, internet vám už funguje.

Internet nefunguje? Zastavte se v prodejně svého **mobilního operátora**. Tam vám mobil nastaví!

T-Mobile®

O₂

vodafone

CO KDYŽ JSTE NĚKDE, KDE WI-FI NENÍ, ALE VY JI CHCETE ZAŘÍDIT?

Nejdříve zjistěte, která firma blízko vás může internet zapojit.

Zeptejte se souseda nebo se podívejte na internet:

www.rychlost.cz/pripojeni/

Rychlost.cz → Katalog poskytovatelů připojení

Najít připojení k Internetu

Najít město/obec:

Hledat

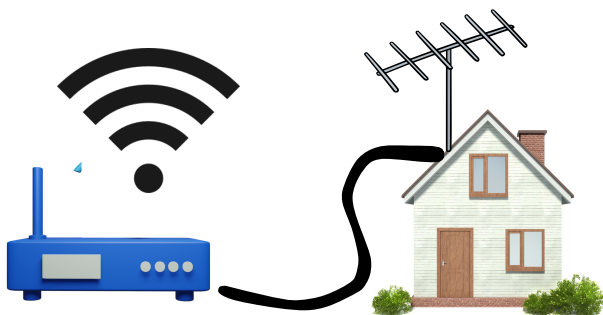
Zavolejte do firmy:

„ Dobrý den,
jmenuji se
bydlím
a potřebuji zařídit nové
připojení k internetu.
Pomůžete mi?

**Úkol: Doplňte své jméno
a bydliště místo teček.**

Firma přijede, většinou připojí anténu a nastaví **Wi-Fi router**.

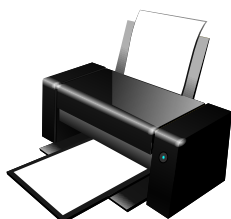

Kolik přibližně stojí připojení k internetu na 1 měsíc?

Připojení	Cena	Množství dat
Mobilní datové připojení	500 Kč	12 GB
	800 Kč	neomezeně
Wi-Fi	350 Kč	neomezeně

Každá firma může mít jiné ceny.

K internetu se může ještě připojit:

tiskárna

televize

tablet

webkamera

atd.

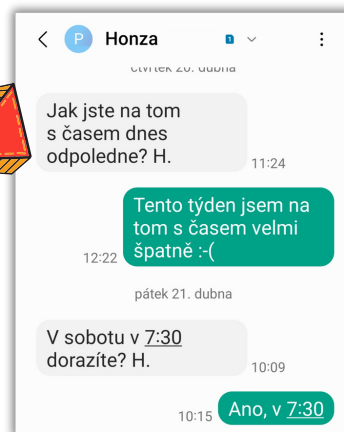

MEZI LIDMI SE KOMUNIKUJE NA DÁLKU RŮZNÝMI ZPŮSOBY.

SMS

Je to snadné, stačí znát
telefonní číslo
a esemesku pošlete
každému, kdo má mobil.

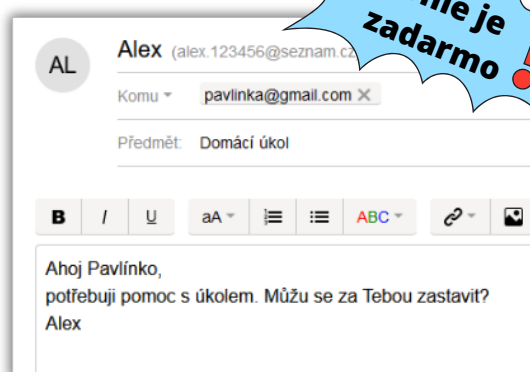
E-mail

Musíte znát **e-mailovou adresu** toho, komu píšete. E-mailová zpráva může obsahovat text, obrázky a další **přílohy**.

E-mail můžete psát a číst i ve svém mobilu.

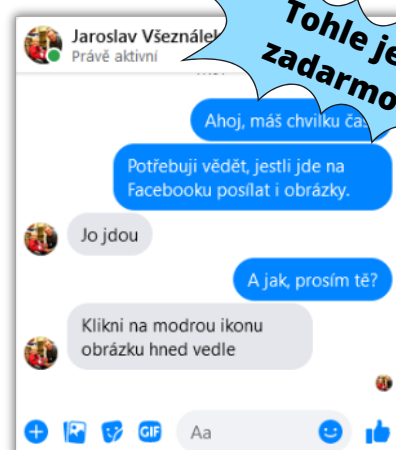
E-mail se nehodí pro posílání videa nebo velkého množství obrázků.

Facebook Messenger

Facebook je největší **sociální síť**. Zpráva může obsahovat text, obrázky, videa a další přílohy. Facebookové zprávy můžete číst i psát ve svém mobilu.

WhatsApp

Můžete psát, posílat fotky, volat i spojit se videohovorem. Stačí znát **telefonní číslo**. Ten, s kým chcete komunikovat, musí mít také WhatsApp.

Skype

Můžete volat, ale i vést **videohovory**. Po Skypu je též možné psát nebo posílat fotky. Ten, s kým chcete komunikovat po Skypu, ho musí mít nainstalovaný na mobilu nebo v notebooku. Musíte znát jeho **e-mailovou adresu**.

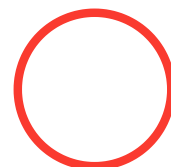
Hovory z mobilu

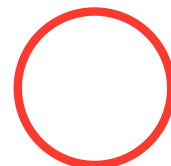
Je to snadné, stačí znát telefonní číslo a můžete volat.

Napište, kolik možností z této dvoustrany je zadarmo:

Napište, kolik možností z této dvoustrany **není** zadarmo:

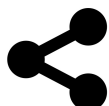

**Chcete se pochlubit báječnou fotografií?
Chcete poslat recept kamarádce?
S přáteli se nemusíte potkat, abyste jim vše ukázali!**

**Objekty jsou třeba
fotografie, videa
i poznámky napsané ve Wordu**

**Objekty lze s ostatními snadno sdílet
a přenášet je mezi mobily i notebooky.**

Jak sdílet na mobilu?

Najděte ikonu sdílení.
(Někdy se vám objeví
hned, jindy dlouze
podržte prst
na objektu.
Ukáže se vám
ikona sdílení.)

Sdílet v aplikacích

WhatsApp

Zprávy

Vyhledat
obrázek

Možnosti

**Klikněte na ikonu sdílení
a vyberte aplikaci, kterou
chcete objekt odeslat.
V aplikaci vyberte, kam
chcete objekt odeslat.**

Když posílám jednomu člověku

**Některé aplikace jsou
vhodné pro poslání
objektu jednomu příjemci.**

**Vyberte jednoho příjemce
a objekt mu odešlete.
Dostane ho jen on sám.
Nikdo jiný objekt neuvidí!**

Když posílám přátelům

Pokud chcete, aby vaše objekty viděli všichni vaši přátelé a známí, můžete ho sdílet **ve skupinách** nebo **na sociálních sítích**.

Vyberte skupinu lidí, kterým chcete objekt odeslat. Přemýšlejte, zda chcete, aby objekt viděli skutečně **všichni lidé ze skupiny**.

Když posílám komukoli

Jsou vaše objekty vážně skvělé? Pokud ano, můžete je nasdílet úplně každému. Může se k nim dostat kdokoli, kdo o ně bude mít zájem. **Na celém světě!**

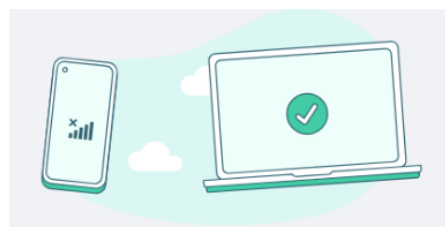

Sdílení polohy

Některé aplikace umí sdílet Vaši polohu: **kde se právě nacházíte** a kde jste byli. Důležité je, aby se k těmto údajům dostali jenom vaši nejbližší **přátelé** a **rodina**.

Víte, že **WhatsaApp** můžete mít i na svém notebooku? WhatsApp je i program pro počítač a stránka na webu...

Na sdílení zážitků není nic špatného, pokud se držíte pravidla, že **všeho moc škodí**. Ještě než začnete sdílet, zkontrolujte si nastavení profilů. Všechny by měly být **soukromé** – příspěvky pak vidí jen předem schválení přátelé.

Zodpovědnost

Každý uživatel je za vše, co sdílí, **odpovědný**.

I na internetu platí zákony.

Co nikdy nesdílet?

Příliš osobní údaje: adresa bydliště, telefonní číslo.

Vulgarity: nadávky, hanlivé texty, výhružky, videa, která někoho ponižují.

Nahé fotografie a videa (ani svoje, ani nikoho jiného).

Hoaxy a fake news: lživé a nepravdivé zprávy.

Nelegální obsah: například kouření dětí, hákový kříž,...

Spojte každou osobu s tím, co je vhodné jí nasdílet:

fotografie domácího mazlíčka

úplně cizí člověk

fotografie v plavkách u moře

učitel

poloha

maminka

fotografie upečené vánočky

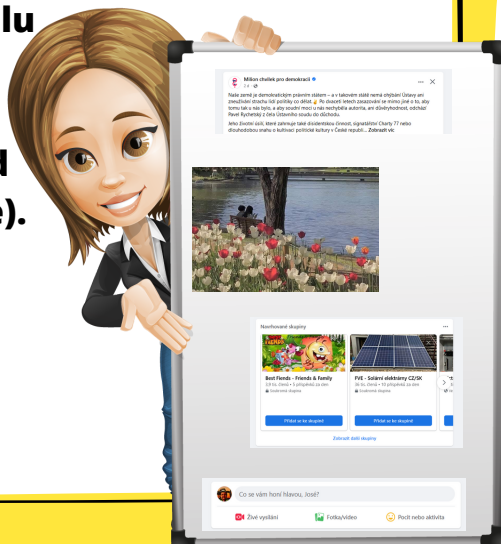
kamarádka

Zlaté pravidlo

**Nesdílejte nic,
co nechcete,
aby viděla vaše
maminka!**

Sociální sítě jsou místa na internetu, kde se **potkávají** lidé a **sdílí** spolu **zážitky** i **obsah** (například fotografie).

Nejznámější sociální sítě

Facebook

TikTok

Instagram

X

Co je na sociálních sítích dobré a co špatné?

Nakreslete do volných políček značky:

Co je dobré, označte **+**,
co je špatné, označte **-**.

- ☐ Snadné je hledání nových kamarádů.
- ☐ Snadné je spojení s rodinou a kamarády.
- ☐ Snadné je zneužití fotografií.
- ☐ Je snadné se vydávat za někoho jiného.

Přátelé na sociálních sítích

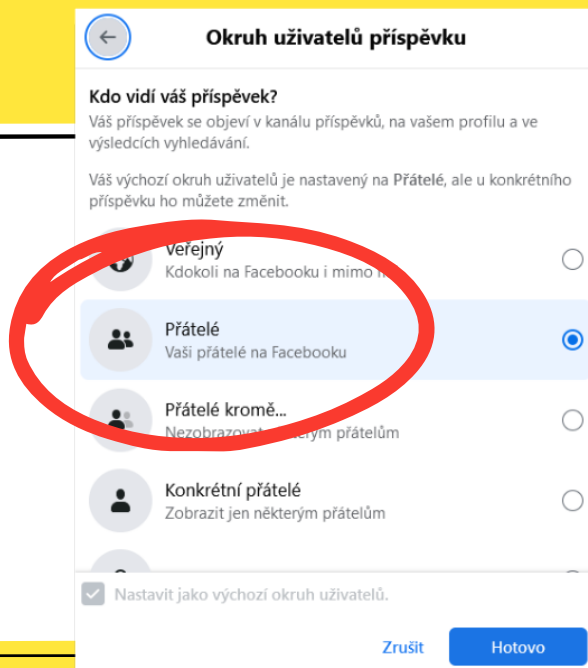
Mezi přátele přidávejte pouze ty, které **skutečně znáte** nebo jsou oblíbení:

- rodinu,
- spolužáky,
- spolupracovníky,
- oblíbené zpěváky.

Nastavení soukromí

Nastavte si profil tak, aby se vaše příspěvky a fotografie zobrazovaly **pouze vašim přátelům**. Pozor! Přesto se vaše příspěvky mohou zobrazovat i dalším uživatelům!

Jak se chovat na sociálních sítích?

Nedělejte to, co byste nedělali **v běžném životě**.

Budte **opatrní**: na druhém konci nemusí být osoba, za kterou se nějaký člověk vydává.

Nezveřejňujte informace, které vás mohou **poškodit v budoucnosti**, například při hledání zaměstnání.

Sociální sítě nejsou náš kamarád.

Sociální sítě se tváří, že všechno, co na nich sdílíme, je v bezpečí a jenom naše.

Ale naše osobní údaje můžou být snadno **zneužité**.

Facebook nejde smazat!

I když **smažete** fotografii nebo zrušíte celý účet, na internetu vaše fotografie **zůstanou a nikdy** nemusí zmizet.

Nakupovat je možné nejen v supermarketu, obchůdku na náměstí, ale i na internetu.

Nakupování na internetu probíhá přes internetové prodejny. Těmto obchodům se říká **elektronický obchod** nebo **e-shop**.

Na internetu se nejčastěji nakupuje:

Jaké to má výhody?

Daleko **větší nabídka** různého zboží.

Dostatek času a **klidu** si zboží **vybrat**.

Stejné zboží v e-shopech je většinou **levnější** než v kamenném obchodě.

Nemusíte chodit do obchodu. Zboží může dorazit až **k vám domů**.

Je to bezpečné?

Před objednáním zboží je důležité si o e-shopu zjistit, zda je nákup bezpečný.

Na stránce bezpečného e-shopu **musíme najít**:

- **úplnou adresu**, kde se e-shop nachází,
- **telefon**,
- **e-mail**.

Zkontrolujte recenze e-shopu na stránce, která e-shopy porovnává.

MARIANET.cz

PARFEMY.CZ

ELN:NO.CZ

parfum.cz

alza.cz

NOTINO

Jaké zboží vybrat?

Na internetu se prodává velké množství různého zboží v mnoha e-shopech. Navštivte **srovnávač zboží**, který vám pomůže s výběrem:

1. Napište, o co máte zájem:

Search bar with text "parfémy" and buttons "Hledat" and "Zavřít". Below the search bar is a dropdown menu with suggestions: "Parfémy", "Jak vybrat parfém?", "Dámské parfémy", "Pánské parfémy", and "Parfémy do auta".

2. Vybírejte mezi různými produkty:

Filters: Méně než 400 Kč, Calvin Klein, pánské, Zrušit všechny filtry

Calvin Klein toaletní voda pánská 50 ml
 ★ 90 % 15 recenzí
 pánské • toaletní vody • 50 ml • Man
 Calvin Klein, jeden z nejvýznamnějších designových ateliérů, udal směr několika generací obrazohromujícího sexy muže. Značka Calvin Klein nadále ztělesňuje...

Calvin Klein CK One Shock toaletní voda pánská 100 ml
 ★ 91 % 12 recenzí
 pánské • toaletní vody • 100 ml • Shock
 V roce 2011 vytvořila značka Calvin Klein vůni CK One Shock For Him, která doplnila...

Calvin Klein In2U toaletní voda pánská 100 ml

Toto zboží je výhodnější, má větší objem.

Líbí se vám ostatní vlastnosti vybraného zboží?

3. Pokračujte k porovnání cen:

371 – 800 Kč
v 26 obchodech

Porovnat ceny

Kde zboží koupit?

Srovnávač zboží ukazuje, kolik stojí **stejný** produkt v každém e-shopu.

Nejvýše se ukazuje reklama, většinou není nejlevnější.
Pokračuje tedy níže na zboží bez reklamy.

Doporučené nabídky (4)

	1 varianta	49 Kč	Doplňkové služby	97 % • 8 744 recenzí	372 Kč	Koupit na Heurece Do obchodu
	1 varianta	49 Kč	Doplňkové služby	98 % • 1 893 recenzí	466 Kč	Koupit na Heurece Do obchodu
	1 varianta	49 Kč	Doplňkové služby	98 % • 3 465 recenzí	371 Kč	Do obchodu
	1 varianta	49 Kč	Doplňkové služby	98 % • 9 619 recenzí	401 Kč	Koupit na Heurece Do obchodu

Nejlevnější nabídky (27)

	1 varianta	49 Kč	Doplňkové služby	98 % • 3 465 recenzí	371 Kč	Do obchodu
	1 varianta	49 Kč	Doplňkové služby	98 % • 23 513 recenzí	372 Kč	Koupit na Heurece Do obchodu

Zkontrolujte recenze obchodu. Více jak 90 % ukazuje, že e-shop je bezpečný.

Zkontrolujte cenu za dopravu.

Zkontrolujte, zda je zboží skladem (tedy zda obchod má zboží ve své prodejně).

Vyberte nejvhodnější e-shop:

371 Kč

Do obchodu

Zkontrolujte zboží a vložte ho do košíku.

Calvin Klein CK One Shock

Toaletní voda For Him 100 ml

PRO MUŽE

★★★★★ 1 recenze

	200 ml For Him Skladem více než 10 balení Kód 21952	-10%	592 Kč 533 Kč	1	+	-	KOUPIT
	100 ml For Him Skladem více než 10 balení Kód 21518	-18%	452 Kč 371 Kč	1	+	-	KOUPIT
	50 ml For Him Není skladem Kód 21517						NASTAVIT HLÍDÁNÍ

Složení parfému

Hlava

levandule, okurka, klementinka

Srdce

kardamom, pepř, bazalka, osmanthus

Základ

tabák, ambra, pačuli, dřevité tóny, pižmo

Druh vůně

ambrově-kořeněná, orientálně-kořeněná

Každý produkt musí mít na své stránce dostatek informací.

Nákupní košík vás provede dokončením nákupu.

1. NÁKUPNÍ KOŠÍK

2. DOPRAVA A PLATBA

3. DODACÍ ÚDAJE

4. SOUHRN

Produkty v košíku

Již u nás máte účet? [Přihlaste se.](#) [Registrace nového účtu.](#)

	♂ Toaletní voda Calvin Klein CK One Shock Skladem více než 10 balení	371 Kč / ks	1	+	-	371 Kč
---	---	-------------	---	---	---	--------

☐ Pojištění dopravy balíku 25 Kč

Pojištění dopravy balíku vám zajistí ochranu při ztrátě nebo poškození balíku. Pokud nám nahlásíte a doložíte vzniklou škodu, pošleme vám obratem nové zboží. Bez čekání na vyřešení situace v zákonné lhůtě.

> [Uplatnit slevový kód](#)

Cena celkem **371 Kč**

[ZPĚT K NÁKUPU](#) [POKRAČOVAT NA DALŠÍ KROK](#)

Vyberte, jak zaplatíte.

Převodem z bankovního účtu:
e-shop vám pošle údaje k zaplacení do e-mailové schránky.

Platební kartou: je to pohodlné, ale nejméně bezpečné! Platební karta musí mít povolené internetové platby.

Dobírkou: za zboží zaplatíte poštákovi, když přiveze zboží.

Platba

☒ Dobírkou	10 Kč
☐ Hotově nebo kartou na pobočce Zásilkovny	20 Kč
Bezpečná online platba	
☐ Platební karta	zdarma
☐ Platba 24	zdarma

Vyberte, jak se zboží dostane k vám.

Za dopravu většinou platíme, někdy je nabízena doprava zdarma.

Pošťák vám zboží přiveze **až domů**.

Vyzvednete si ho **na poště**.

Vyzvednete si ho **v boxu zásilkové služby**.

	Česká pošta - balík do ruky Doručíme 03. 01. 2023	79 Kč
	Česká pošta - balík na poštu Doručíme 03. 01. 2023	79 Kč
	PPL Doručíme 03. 01. 2023	75 Kč
	PPL výdejní místa Doručíme 03. 01. 2023	55 Kč
	Zásilkovna Doručíme 03. 01. 2023	55 Kč

Vyplňte údaje o sobě.

E-shop musí znát vaše údaje, aby vám mohl poslat balíček.

Co je **důležité**, je označeno **hvězdičkou**.

Zadejte e-mail
E-mail *
alex@seznam.cz ✓
Registrace má své výhody. [Vytvořit účet?](#)

Kontaktní údaje

Jméno *
Alex ✓

Příjmení *
Filipi ✓

Název firmy (do zaměstnání...)

Telefon *
770187181 ✓

Ulice a č.p. *
Obchodní 282 ✓

Město *
Janské Lázně ✓

PSČ *
54232 ✓

Stát *
Česká republika

☐ Nakupuji na firmu (IČ, DIČ)

Poznámka k objednávce

Doprava a platba 99 Kč
Cena celkem 470 Kč

Zkontrolujte všechny údaje z objednávky a potvrďte ji.

Zboží je od té doby **objednáno** a e-shop začne pracovat na zabalení a odeslání balíčku pro vás.

Do **e-mailové schránky** vám dorazí **potvrzení objednávky**. Sledujte pravidelně svůj e-mail a mobilní telefon. E-shop vám pošle oznámení, až si budete moci vyzvednout svůj balíček.

Dávejte si pozor na podvodníky.

Vyhněte se obchodům, které nabízí **velmi levné zboží**. Je to hodně podezřelé! Vždy se dívejte na **hodnocení** e-shopu. Někteří lidé, kteří nakoupili až příliš levně, své zboží nikdy **nedostali**.

Odstoupení od smlouvy

Když nakupujete na internetu, máte právo nepoužité zboží vrátit **do 14 dnů**.

E-shop vám **musí vrátit peníze**.

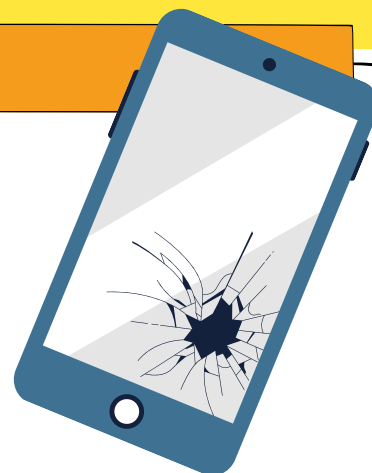
Reklamace

Reklamace je oznámení, že je **výrobek vadný**.

Když má zboží poruchu, můžete ho reklamovat. Zboží nesmíte poškodit sami.

Reklamovat zboží můžete až **2 roky** od nákupu.

Zavolejte do e-shopu, kde jste zboží koupili:
„Dobrý den, jmenuji se Koupil jsem u vás a nefunguje. Potřebuji ho reklamovat. Pomůžete mi?“

Nakupovat je možné i v zahraničních e-shopech.

Musíte znát **cizí jazyk**.

Do České republiky je **dražší poštovné**.

Déle se čeká, než balíček dorazí k vám domů.

Na stránce **heureka.cz** zjistěte, kolik stojí stan, který se jmenuje **Husky Baron 4**.

Mnoho internetových služeb vyžaduje heslo k přihlášení. Internetová služba totiž musí vědět, kdo se přihlašuje a zda je to skutečně on.

Špatná hesla

Jméno člena rodiny, domácího mazlíčka.

Adresa: název města.

Číslo: rok narození, datum svatby.

Jména nebo názvy pozpátku: aznoh, eiram, kíbob, ínreves.

Jiná špatná hesla: heslo, password, qwertz, fotbal, maminka, 123456, aaaaa, sparta.

Takové heslo může někdo uhodnout místo vás!

Správné heslo

Heslo by mělo být dlouhé alespoň 8 znaků: **trpaslik**

Mělo by obsahovat malá i velká písmena: **trpaSlik**

Mělo by obsahovat nejméně jednu číslici: **trpaSl1k**

Může také obsahovat nějaký symbol např.: ? ! / % **trp?Sl1k**

Nejlepším heslem jsou na první pohled nepochopitelné shluky písmen.

Například: **Pr4Pr4Je3Se2Le4**. (Jsou to počáteční písmena dětské písničky „Prší prší jen se leje“ doplněná o čísla.)

V hesle nepoužívejte háčky a čárky! Některé služby s nimi mají problém.

Jiné heslo pro každou službu

heslo:
fa24b20k

heslo:
se7nAm.all

Důležité je mít pro každou internetovou službu jiné heslo.

Ať si hesla pamatuje prohlížeč

Hesla si může pamatovat prohlížeč. Je to bezpečné, pokud počítač používáte jen vy.

Uložit přihlašovací údaje pro golfarts.cz?

Uživatelské jméno
alex@centrum.cz

Heslo

☐ Zobrazit heslo

Dvoufázové ověření

Pro důležité služby je dobré použít dvoufázové ověření.

První fáze: zadej heslo.

Druhá fáze: klikni na tlačítko, které přijde e-mailem nebo do mobilu.

Je to mnohem víc bezpečné!

Přiložte prst

Pokud to váš mobilní telefon nebo notebook dovoluje, používejte přihlášení prstem. Dotkněte se svým prstem snímače a sám vás přihlásí. To se jmenuje **biometrické přihlášení**.

Je moje heslo bezpečné?

Měřič síly hesla

Zjistěte, jak je vaše heslo bezpečné:

<https://hodza.net/password-meter/>

Otestuj své heslo	
Heslo:	trp?Sl1k
Skrýt heslo:	☐
Skóre:	72%
Komplexnost:	Silné

Byl jsem obelstěn?

Zjistil někdo vaše přihlašovací údaje k některé internetové službě?

<https://haveibeenpwned.com/>

alex.oajl@centrum.cz	pwned?
Good news — no pwnage found! No breached accounts and no pastes (subscribe to search sensitive breaches)	

Zjistěte, jak bezpečné je vaše heslo.

JAK ŠKODÍ INTERNETOVÍ PODVODNÍCI?

Kde můžeme naletět podvodníkovi?

Internet není vždy bezpečné místo. Je důležité chránit svá data a informace.

Na co si musíme dát na internetu pozor?

- reklamní nabídky
- e-maily
- sociální sítě
- bazary
- seznamky

Pamatujte:

**Bez práce se hodně peněz vydělat nedá!
Nikdo vám nedá nic zadarmo!**

Na takové reklamy a nabídky neklikejte!

Jak nám může podvodník ublížit?

Finanční ztráta:
připraví nás o peníze.

Krádež identity:
vydává se za nás samotné.

Vydírání a šikana:
vyláká z nás
důvěrné informace.

Vážený

Byli jste vybráni jako náš měsíční vítěz!
Vaší odměnou může být zcela nová **Vrtačka DeWalt!**

Chcete-li získat odměnu, stačí kliknout na tlačítko a odpovědět na několik otázek.

Získejte svou cenu hned teď!

Ty jen máš 05 minuty účastnit se. Pokud se neúčastníš, vaše registrace bude automaticky předána dalšímu uživateli.

PŘÍKLADY NEJČASTĚJŠÍCH PODVODŮ

Podvody s dědictvím

E-mail napsaný špatnou češtinou.

Nikdo vám žádné peníze nepošle.

Podvodník chce zjistit vaše údaje (jméno, e-mail, telefonní číslo).

Pak vás může třeba vydírat.

Na takový e-mail neodpovídejte!

Ahoj

Od: "Sare Ouedraogo" <l1labour@ono.com>

Komu: "Alex" <alex@oajl.cz>

Jsem pan Sare Ouedraogo. Já pracovat v jedné z hlavních bank zde v Burkina Faso, chci, aby banka převést peníze vlevo náš zesnulý zákazník je cizinec z Koreje. můžete investovat tyto peníze a také pomoci chudým "částka hodnota na 13.300.000 dolarů (třináct milionů tři sta tisíc amerických dolarů), vlevo na jeho účtu stále nevyzvednuté. více informací vám bude poskytnuta, pokud máte zájem.
S pozdravem pan Sare Ouedraogo

Podvodné články s celebritami

Stránka vypadá jako skutečný web se **zpravodajstvím**. Ve skutečnosti ji vytvořil podvodník.

Stránka vás chce přesvědčit, že můžete zadarmo získat **hodně peněz**. Podvodník chce, abyste investovali své peníze.

O peníze ale **přijdete!**

ŽHAVÉ NOVINKY: Leoš Mareš investuje 1,5 milionu eur do startupu a říká, že „zde se nachází budoucnost“

Veliký počet Čechů si již přinesl domů miliony pomocí této „mezery v zákonech pro bohatství“, ale je to legitimní?

Leoš Mareš prozradil svou novou tajnou investici, díky které zbohatly stovky lidí po celé zemi

Podvodné reklamy na zázračné léky

Reklama vám slíbí, že vyřeší nějaký váš **zdravotní** problém.

Na stránce je **objednávkový formulář**.

Pošlou vám **bezenný** potravinový doplněk.

Zbytečně vyhodíte peníze...

BLOGERKA ODHALUJE TAJEMSTVÍ „ZHUBLA jsem 12 kg za 10 dní“

Objednávám s finančním příspěvkem

2848 Kč **1499 Kč!**

Podvody v online bazarech

Chcete v internetovém bazaru **prodat** hodinky.

Osloví vás zájemce. Chce vám poslat peníze na vaši platební kartu. Máte mu jen poslat **číslo karty**.

Na kreditku se peníze **poslat nedají. Je to podvod!**

JAK ŠKODÍ INTERNETOVÍ PODVODNÍCI?

Podvodné SMS a telefonáty

Dobrý den,
tady vaše
banka. Někdo
vám chce ukrást
peníze na vašem účtu,
nadiktujte mi přístupové
údaje, já ho
zastavím!

Je to podvodník
a chce se dostat
na váš **bankovní
účet**. Nic mu
neříkejte a **zavěste**!
V bance se přece
k vašemu účtu
dostanou sami.

Podvody v seznamkách

B: Miluji tě.

A: Miluji tě.

B: Miluji tě.

A: Miluji tě.

B: Stalo se mi něco ošklivého.

B: Pošli peníze.

B: Miluji tě.

Nikdy
neposílejte
peníze tomu,
s kým si
pouze píšete
po internetu!

Bílí koně

Podvodník nemusí chtít pouze
vaše peníze! Může vás nalákat
k **podvodné spolupráci**.
Peníze jsou **z trestné
činnosti**. Můžete být
stíháni policií místo
podvodníka!

Chceš si vydělat? Je
to snadné. Na účet ti
přijdou peníze. Ty je
vybereš a dáš mi je.

JAK ŠKODÍ INTERNETOVÍ PODVODNÍCI?

27

Spočítejte, kolikrát se na těchto čtyřech stranách objeví slovo „podvodník“:

☐

6x

☐

8x

☐

10x

PROČ BÝT OPATRNÝ NA INTERNETOVÝCH SEZNAMKÁCH?

Alex nechce být sama. Chce si **najít přítele**. Může ho najít v internetové seznamce?

Ano, ale musí dát velký **pozor**, aby se nestala obětí **podvodníka**!

Některé často využívané internetové seznamky:

- **eDarling.cz**
- **elite date**
- **Tinder**
- **seznamte.se**

Pozor! I na nich číhá mnoho podvodníků!

Registrace do internetové seznamky

Do svého uživatelského profilu uvádějte pouze **pravdivé** informace.

Do profilu uložte svou **novou fotku**. Vaši fotografii například z Facebooku může podvodník **zneužít**.

Vytvořit Účet

Křestní jméno

Alex Novotná

E-mailová adresa

alex@oajl.cz

Narozeniny

02

08

2004

Pohlaví

Muž

Žena

Více >

☐ Zobrazit pohlaví na mém profilu

Chci zobrazit

Muže

Ženy

Všichni

Hledání nového kamaráda

Pokud to seznamka umožňuje, hledejte **v blízkém okolí**.

Nevěřte všemu, co vidíte a čtete. Mnoho lidí ve svých profilech **lže**.

Buďte opatrní!

Opravdu se se mnou chce seznámit **nejkrásnější** kluk na světě?

PROČ BÝT OPATRNÝ NA INTERNETOVÝCH SEZNAMKÁCH?

29

Platby v internetové seznamce

Chce internetová seznamka **zaplatit** za přístup k nalezeným profilům?

Budte opatrní, abyste později místo **nízké** částky neplatili **hodně** peněz.

Nyní jen 10 Kč.
Od příštího měsíce
199 Kč za měsíc.

Jak zjistit, že si povídám s někým, kdo se chce **skutečně seznámit**?

- Pokládejte svému novému kamarádovi **otázky**. Brzy se **prozradí** a ukáže svou pravou povahu.
- Chtějte **aktuální** fotografii nebo **videohovor** přes Skype.

Varovné signály

Rychle ukončete kontakt, když:

- váš nový kamarád na vás příliš **spěchá**, hned vám slibuje společný život nebo svatbu,
- **nechce** vám ukázat svůj **obličej**, nechce se s vámi **setkat** online, například přes Skype,
- tvrdí, že strašně moc cestuje nebo pracuje v **zahraničí**,
- píše, že je **voják**, pracuje pro **tajné služby**,
- žádá vás o **peníze**,
- říká, že má spoustu peněz a potřebuje je **převést**.

Chraňte své soukromí

Neprozrazujte o sobě citlivé údaje: kde **bydlíte** nebo jaké máte **telefonní číslo**.

Nejdůležitější rady

Nikom neposílejte **peníze**!

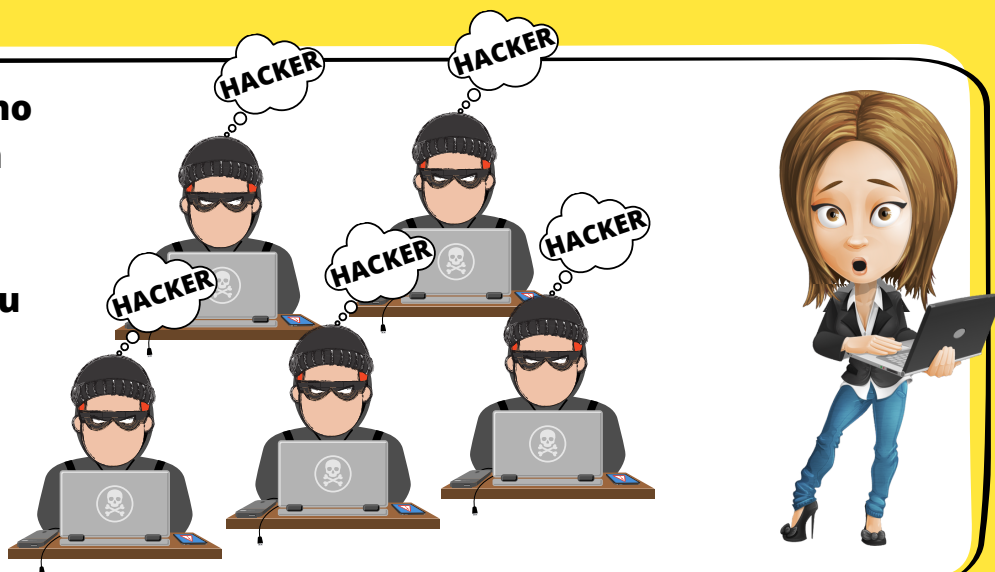
Neposílejte **nahé fotky**. Podvodník vás může vydírat!

Pokud se chcete se svým kamarádem **sejít**, vyberte **veřejné místo**, kde se pohybuje **mnoho** lidí: obchodní centrum, kavárna.

Na internetu je mnoho zlých lidí. Říkáme jim **hackeri**.

Všechny počítače jsou připojeny k internetu, a proto může hacker škodit na dálku - i na vašem počítači!

JAK VÁM MŮŽE HACKER ŠKODIT?

Ukradne peníze z vašeho účtu

Vydává se za vás na sociálních sítích

Zablokuje váš počítač

Ovládne váš počítač a dělá s ním, co chce

JAK SE PROTI HACKERŮM CHRÁNIT?

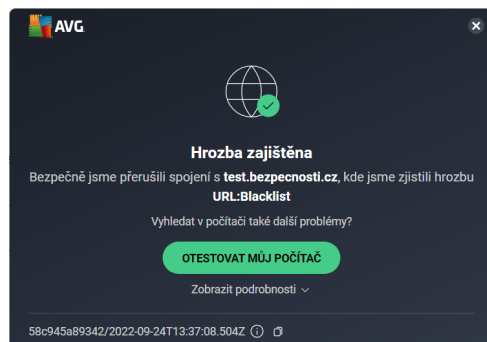
Na svém počítači musíte mít nainstalovaný antivirový program

Antivirový program zná všechny hackery. Když je pozná, nepustí je do vašeho počítače.

Když antivir pozná hackera, ukáže vám okno

Jak poznáte, že máte antivir nainstalovaný? Jeho **ikonka se ukazuje na monitoru vpravo dole.**

A hacker se do vašeho počítače nedostane

**Antivirové programy existují
pro počítače i mobily**

**Nejznámější antivirové
programy**

Najděte mezi obrázky tři rozdíly:

PROČ JE ZÁLOHOVÁNÍ DŮLEŽITÉ?

Představte si tuto situaci:

právě teď se vám rozbil mobilní telefon!

O jaká data byste přišli?

- **Kontakty** na přátele,
- **fotografie**,
- uložené **dokumenty**,
- instalované **aplikace**.

Některá data snadno zachráníte, jiná jsou **NENÁVRATNĚ ztracena**.

Jaké je řešení?

Zálohovat!

Proč je zálohování důležité?

Nepřijdete o data, která jsou pro vás **důležitá**:

- když se vám mobil **rozbije**,
- když vám mobil někdo **ukradne**,
- když vám někdo **smaže** nebo ukradne data.

Jak často zálohovat?

Pro běžného člověka většinou stačí jednou za **dva měsíce**.

Nejlepší řešení: nastavit **synchronizaci**. Vaše data se budou zálohovat **automaticky** po internetu.

Úkol pro vás:
hned teď proveďte zálohu svého mobilu a notebooku!

PROČ JE ZÁLOHOVÁNÍ DŮLEŽITÉ?

35

Která data zálohovat?

Na mobilu:

- kontakty,
- fotografie,
- aplikace.

Na notebooku:

- fotografie,
- dokumenty (škola, práce).

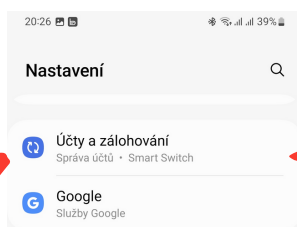

Jak nastavit zálohování na mobilním telefonu.

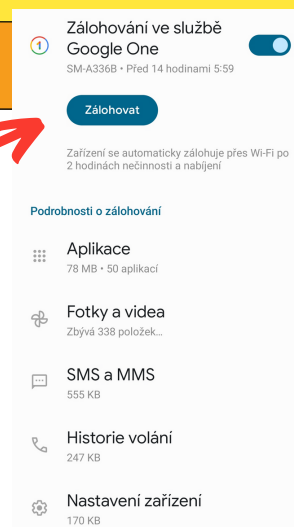
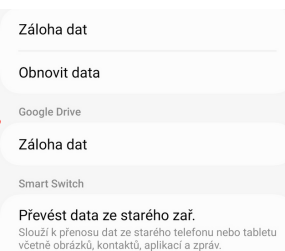
Nastavení mobilu

Účty a zálohování

Google Drive - záloha dat

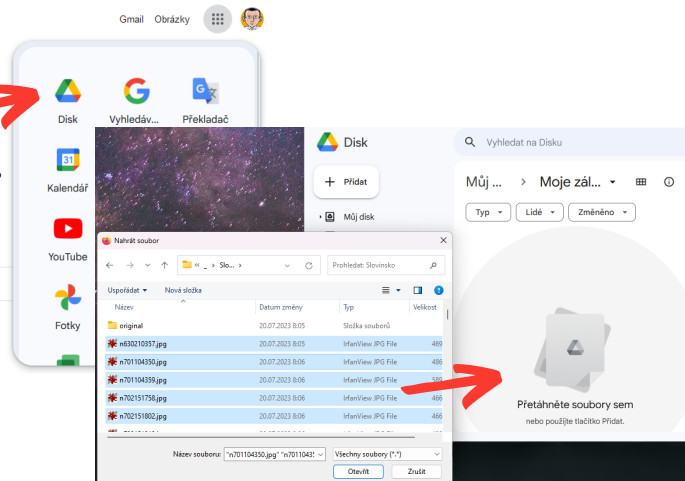

Jak zálohovat na notebooku?

Zálohujte do cloudu **Google disk**.

Přihlaste se ke svému Google disku. Je zadarmo a vejde se do něj až 15 GB dat, to je víc než 10 000 fotografií!

Fotografie a data, která chcete zálohovat, jednoduše přetáhněte na plochu webové stránky.

Je vhodné se na náměstí chovat **hlučně** a mluvit **sprostě**?
Je vhodné si z obchodu **bez zaplacení** odnést limonádu?

Je vhodné na internetu někoho **pomlouvat** a psát **sprostá** slova?
Je vhodné z internetu stáhnout film **bez zaplacení**?

Pravidla slušného chování ve společnosti se nazývají **ETIKETA**.

Pravidla slušného chování na internetu se nazývají **NETIKETA**.

Net + etiketa

I na internetu bychom se měli **chovat jako lidé**, nikoli jako **hulváti**. Internet není úplně anonymní, vždy lze **vypátrat**, kdo co píše.

Jednoduchá rada: nepište na internet nic, co byste nenechali přecházet svoji **maminku**.

Piráti

Stáhnout film není trestné, ale není to ani **správné**.

Uložit film na internet, aby se k němu dostali vaši kamarádi, **je trestné**.

Mnoho obrázků a hudby je na internetu **zadarmo** k dispozici. Autor to však musí **dovolit**. U takového díla je uvedena značka **Creative commons**.

Emotikony

Emotikony (**smajlíky**) jsou malé obrázky, které vyjadřují naši **náladu**.

Je správné používat emotikony v e-mailu nebo na sociálních sítích? **Ano**, ale nemělo by jich být moc! 😊

Jak správně napsat e-mail?

Každý e-mail by měl mít vyplněný **předmět**, o čem e-mail je.

Špatný předmět:

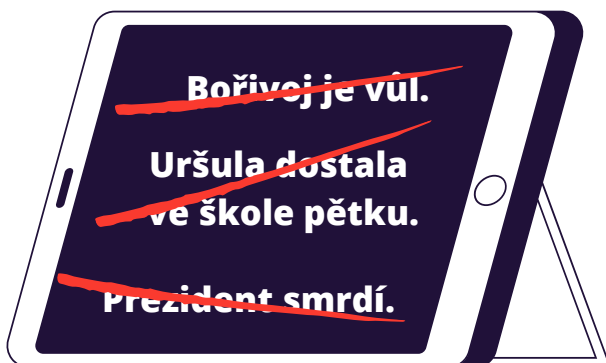
Ahoj
Prosba

Správný předmět:

Pozdrav
Žádost o telefonní číslo

Sociální sítě a internetové diskuze

Chovejte se na internetu tak, abyste **neubližovali** ostatním uživatelům.

Nepište vše **velkými písmeny**. Psaní **VELKÝCH PÍSMEN** působí, jako byste **KŘÍČELI**.

Neuveřejňujte na internetu **lživé údaje**.

Ukázka správného e-mailu

Vážený pane Nováku, ↖ oslovení

ve čtvrtek pojedu do Prahy, a proto bych se s Vámi rád setkal a vyzvedl od Vás knížky, které jsem si u Vás objednal.

Děkuji.

S pozdravem

↖ text dopisu

↖ rozloučení

Alex Petrů

↖ podpis

Horní 15, Trutnov
mobil: 601 234 567

↖ kontaktní údaje

Podle pravidel na této stránce napište **e-mail** o tom, co vás čeká a na co se těšíte. Odešlete ho na adresu **kulhavy@oajl.cz**. A nezapomeňte na **emotikony** 😊

Použité zdroje:

- www.graphicmama.com
- www.freepik.com [1] [2] [3]
- www.wikipedia.org [1] [2] [3] [4] [5] [6] [7]
- www.downloadshareitfree.com
- www.thestack.technology
- www.huskycz.cz

Ve stejném projektu byly vytvořeny další brožury:

- **Finanční gramotnost**
- **Pracovní život**
- **Sebeobslužné dovednosti**
- **Občanství v demokratickém státě**
- **Náměty k reedukaci deficitních psychických a psychomotorických funkcí**

**V digitální verzi jsou volně ke stažení k dispozici na adrese
www.ssoh.cz/verejnost/brozury/**

**Počítačové dovednosti
Josef Kulhavý a kol.
2023
Střední škola Olgy Havlové**